

Až 75 % zemřelých v důsledku pandemie covid-19 z pečovatelských zařízení po celém světě bylo nemocných demencí. Vliv měla i sociální izolace

Poslední údaje hovoří o tom, že celosvětově 29 % až 75 % zemřelých v důsledku pandemie covid-19 z pečovatelských zařízení bylo nemocných demencí. Nejčastěji se vyskytující formou demence je Alzheimerova nemoc, která zůstává i přes současnou pandemii globální prioritou. Lidé s demencí jsou ohroženi nejen těžkým průběhem covid-19, ale i restrikcemi v důsledku pandemie: trpí zvýšením osaměním a nedostatečnou sociální stimulací, což se negativně odráží na jejich psychickém stavu.

Rychlejší progresse covid-19 i atypický průběh

„Celosvětově trpí nějakou formou demence asi 50 milionů lidí. V České republice jde odhadem o 157 000 lidí (z toho cca 130 000 trpí těžkou formou). Každým rokem přibývá asi 20 000 nových případů, 2/3 nemocných představují ženy. Z demografických odhadů vyplývá, že v roce 2050 bude celosvětový počet nemocných demencí 3x vyšší než dnes, tj. bude tu cca 152 milionů pacientů s demencí, s převahou ve státech nízko a středně rozpočtových, v ČR pravděpodobně dosáhne počet takto nemocných ke 400 000,“ popisuje doc. MUDr. Martina Zvěřová, Ph.D., předsedkyně Gerontopsychiatrické sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP.

Nemoc covid-19 představuje zvýšené riziko pro seniory, protože bylo zjištěno, že jsou zvýšeně citliví k infekci, mají větší riziko závažnějšího průběhu a progresse do kritického stavu onemocnění. Rekonvalescence u nich trvá déle. S věkem také roste výskyt demence – ve věku 80 let je jí postiženo přibližně 15 % populace. „U pacientů s demencí docházelo v případě onemocnění covid-19 častěji k rychlejší progresi do kritického stavu a měli častěji atypický průběh nemoci než kognitivně normální. Často byla péče přednostně poskytována kognitivně normálním nemocným,“ říká docentka Zvěřová.

Po skončení pandemie se očekává nárůst nemocných s demencí

Na celkovém dopadu onemocnění covid-19 na lidi s demencí se podílí řada faktorů. „Jedním z nich je prohloubení sociální izolace, která je rizikovým faktorem pro vznik somatických a duševních poruch, vede nejen k vyšší nemocnosti, ale i úmrtnosti. Je spojena především s depresí, nedostatečnou kvalitou spánku, úzkostí, poruchami paměti a schizofrenií, také narušuje kognitivní funkce. Zvyšuje riziko vzniku vysokého krevního tlaku a kardiovaskulárních onemocnění, zhoršuje funkci imunitního systému,“ popisuje docentka Zvěřová. Dalšími důsledky jsou větší zátěž na pečovatele a snížení dostupnosti lékařské péče v důsledku pandemické situace. Řada lidí nebo jejich příbuzní z obav z infekce preferují raději zůstat doma a odkládají návštěvu lékaře.

Vědci předpokládají, že po skončení pandemie počty lidí s duševním onemocněním, a tedy i s demencí, zaznamenají nárůst – i proto, že podle prvních publikovaných údajů onemocnění covid-19 může způsobovat zhoršení kognitivních funkcí, a to i u zdravých lidí. Projeví se jistě také vliv změn životního stylu a sociální izolace. Dostupná kvalitní péče tak bude velmi důležitá. K tomu směřuje také uvolnění preskripce kognitiv (léků určených k léčbě zejména Alzheimerovy nemoci) pro praktické lékaře. „Od června loňského roku tak pacienty s tímto typem demence po důkladném vyšetření a nastavení medikace specializovaným lékařem vedou jejich ambulantní lékaři, kteří jim také mohou předepisovat příslušné léky. Dříve měli toto oprávnění pouze specializovaní lékaři,“ uzavírá docentka Zvěřová.